

СИЛАБУС КУРСУ «МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма «Право»
Галузь знань: 08 Право
Спеціальність 081 Право
Компонент освітньої програми – вибіркова
дисципліна
Рік підготовки – 2 рік, семестри – 3
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу - **Заставна Ольга Петрівна**, викладач ЦК юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук

Контактна інформація - olya.zastavna@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Муніципальне право – це вибіркова навчальна дисципліна, що базується на положеннях навчальних дисциплін «Загальна теорія права», «Конституційне право». Вона забезпечує особистий і професійний розвиток здобувача освіти та спрямована на формування комплексу знань, що є необхідною складовою прийняття правильних управлінських рішень та захисту прав у сфері місцевого самоврядування, опанування студентами теоретичних знань в галузі муніципального права, формування навичок використання чинних муніципально-правових норм; підвищення правової культури і правосвідомості, а також виховання у студентів правового мислення, подальше розширення і поглиблення світогляду, що є необхідним для практичної діяльності майбутніх спеціалістів

Предметом навчальної дисципліни є основні закономірності та особливості розвитку і функціонування інститутів муніципального права, що ґрунтуються на відповідних напрямках наукових досліджень, а також сукупність суспільних відносин, виникають у процесі вирішення територіальними громадами, органами та посадовими особами публічної влади питань місцевого значення, а також забезпечення на місцевому рівні прав і свобод людини і громадянина.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (ауд./сам. робота)	Тема	Результати навчання	Форма контролю
22/42	Змістовий модуль 1. Загально-теоретичні питання муніципального права		

4/10	Тема 1 Муніципальне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна.	Знати спеціально визначені поняття муніципального права як галузі права. Розуміти сутність предмету, методу, принципів, функцій муніципального права. Знати нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері місцевого самоврядування.	Питання, тестові завдання, реферати - повідомлення
6/10	Тема 2. Основні теорії походження місцевого самоврядування.	Аналізувати роль теорії походження місцевого самоврядування. Вміти визначати основні теорії (концепції) походження місцевого самоврядування. Розрізняти основні принципи державницької теорії місцевого самоврядування. Розуміти наукові погляди представників громадівської школи місцевого самоврядування.	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
6/12	Тема 3. Місцеве самоврядування в Україні: концептуальні засади.	Розуміти суть та визначення муніципального дуалізму. Розмежовувати принципи, функції місцевого самоврядування. Характеризувати історію становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
6/10	Тема 4. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні.	Характеризувати вміст категорій сучасного місцевого самоврядування та муніципального права. Застосовувати здобуті знання при розробці пропозицій щодо вдосконалення законодавства про міське самоврядування	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
28/58	Змістовий модуль 2. Спеціальні проблеми муніципального права		
6/10	Тема 5. Основні форми безпосередньої участі громадян у здійсненні	Знати поняття безпосередньої участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування. Аналізувати інші форми безпосередньої участі жителів у здійсненні місцевого самоврядування. Розуміти конституційно-правові засади	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач

	місцевого самоврядування.	проведення загальних зборів громадян за місцем проживання.	
6/10	Тема 6. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування.	Розмежовувати поняття та принципи матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування. Опрацювати правову регламентацію фінансових основи місцевого самоврядування.	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
4/12	Тема 7. Гарантії та захист місцевого самоврядування.	Знати поняття та систему гарантій місцевого самоврядування. Розуміти становлення і розвиток системи місцевого самоврядування.	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
6/12	Тема 8. Юридична відповідальність у сфері місцевого самоврядування.	Знати інститут відповідальності суб'єктів муніципальних правовідносин. Розмежовувати види юридичної відповідальності за порушення норм муніципального права.	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач
6/14	Тема 9. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування.	Аналізувати зміст правової природи міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Розуміти роль та значення таких міжнародних актів, таких як Європейська хартія місцевого самоврядування, Всесвітня декларація місцевого самоврядування, Європейська типова конвенція	Питання, тестові завдання, реферати – повідомлення, вирішення ситуаційних задач

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр III

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л1	Л2	Л2	Л3	Л3	Л4	Л4	Л5	Л5	Л6		Л7	Л8		Л9	
Семінарські заняття		С1		С2		С3		П1		П2		С4		С5	С6		С7
Практичні заняття												П3				П4	
Контроль знань									МК1								МК2 ІНД3

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

П1 - практичне заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота здобувачів освіти в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми їх проведення та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. Лекція-дискусія передбачає активний обмін думками, що допомагає визначити проблемні питання.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **практичних та семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій.

При підготовці до **семінарських занять** здобувачі освіти опрацьовують теоретичні питання відповідно до плану заняття. Метою проведення таких занять є поглиблення знань, які здобувачі отримують на лекціях, формування умінь аргументовано доводити власну точку зору з посиланням на чинні нормативно-правові акти, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчатися публічно виступати. Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій, презентації та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури до кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки

реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

На практичних заняттях передбачається формування навичок та застосування правових норм і їх аналізу до конкретних обставин. Ситуативні завдання розв'язуються за наступним алгоритмом:

1. Встановлення кола суспільних відносин, які передбачаються завданням.
2. Правова характеристика суті ситуаційного завдання.
3. Визначення нормативно-правової бази, необхідної для вирішення конкретної ситуації.
4. Всебічне і повне обґрунтування правових висновків стосовно вирішення конкретної ситуації.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на практичних заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі практичного та семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі заліку.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен

самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;

- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;

- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;

- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;

- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;

- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних (семінарських) занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають перевірку теоретичних положень курсу, можуть містити практичні або тестові завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Підсумковий контроль у формі усного екзамену передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

ПРИКЛАД	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумковий модульний контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА
розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма					

підсумкового контролю екзамен					
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Бали здобувача освіти	80	85	90	80	82 бали
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції, семінарські та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572. Дата оновлення: 16.06.2020.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. №7, 8, 9. Ст.48. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18-22. Ст.144. Дата оновлення: 21.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Податковий кодекс України від 02.11.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №№ 13-14, 15-16, 17. Ст.112. Дата оновлення: 21.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст.356. Дата оновлення: 21.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №№ 24. Ст. 170. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97->
8. Любченко П. М. Муніципальне право : підручник / П. М. Любченко. – Харків : Право, 2019. – 512 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/715/3_Municipalne%20pravo_Pidruchnik_vnutri.pdf
9. Адашис Л. І. Правові засади самоврядування. Муніципальне право: навч.посібник у визначеннях і схемах / Л. І. Адашис. – Дніпро :Університет митної справи та фінансів, 2019. – 272 с. URL: <http://surl.li/pbfvw>.
10. Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 22 с. URL: http://nulau.edu.ua/materials/files/p_caf4/0039/01.pdf.
11. Георгізова І. Л. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Муніципальне право України» / І. Л. Георгізова. – Черкаси : ФОП О. Ф.Нечитайло «Поліграфічний центр», 2016. – 74 с. URL: <http://surl.li/pbfvm>.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти наукових установ	
Єдиний державний реєстр судових рішень	http://www.reyestr.court.gov.ua /
Офіційне інтернет-представництво Президента України	http://www.president.gov.ua
Офіційний веб-портал Верховної Ради України	http://zakon4.rada.gov.ua/laws
Офіційний сайт загальнодержавного науково-практичного фахового видання «Бюлетень Міністерства юстиції України»	http://www.ovu.com.ua/pages/bmu
Офіційний сайт загальнодержавного періодичного видання «Вісник Верховного Суду»	http://www.court.gov.ua/clients/vs.nsf/(first view)/vis.html
Офіційний сайт загальнонаціонального науково-практичного юридичного журналу «Право України»	http://www.pravoua.com.ua/ua
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України	http://www.kmu.gov.ua
Офіційний сайт юридичного науково-теоретичного щоквартальника «Часопис Київського університету права».	http://www.kul.kiev.ua/gurnal-chasopis-kup-/chasopis-kijivskogo-universitetu-prava.html
Портал Ліга Закон	http://www.ligazakon.ua
Професійна юридична система Мега-НАУ	http://www.nau.kiev.ua
Законодавство України	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main
Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого	http://dspace.nlu.edu.ua/
Офіційний сайт наукової діяльності Національної академії ім. Я. Мудрого	http://library.nlu.edu.ua
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотека імені В. Г. Короленка	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Офіційний сайт Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	http://www.library.univer.kharkov.ua/ukr/
Сайт зарубіжного законодавства (країни – члени ЄС)	http://www.legislationline.org/d ocuments/section/criminal-